
Redactioneel

In dit laatste nummer van het jaar ligt sterk de nadruk op bijdragen gestoffeerd met veel cijfermateriaal; te beginnen met de jaarlijkse update van het *'Tendrapport Vlaamse arbeidsmarkt'*. In een eerste bijdrage van het Tendrapport geven Wouter Vanderbiesen en Wim Herremans een actueel beeld van de belangrijkste arbeidsmarkttrends in Vlaanderen. In 2012 en 2013 kwam de Vlaamse arbeidsmarkt opnieuw onder druk te staan. Ook 2014 kondigt zich niet meteen aan als het jaar van de grote ommekeer, al zijn er wel tekenen van herstel. De economie lijkt zich voorzichtig te herpakken en de Vlaamse arbeidsmarkt vertoont opnieuw enkele lichtpuntes.

De tweede bijdrage zoomt verder in op de evolutie van de Vlaamse werkloosheid. In de loop van 2014 is de groei van de werkloosheid sterk vertraagd en zien we bij bepaalde groepen zelfs al een werkloosheidsdaling. Dit kan er op wijzen dat we dichtbij een kantelpunt zijn en dat een algemene werkloosheidsdaling mogelijk niet meer ver af is. Raf Boey en Wim Herremans gaan voor verschillende (kansen)groepen na hoe de werkloosheid geëvolueerd is tussen 2013 en 2014. Daarnaast werpen ze een blik op de hertewerkstellingskansen van werkzoekenden en op de achterliggende stromen in en uit de werkloosheid.

We sluiten het Tendrapport af met een artikel van Boie Neefs, Wim Herremans en Luc Sels, waarbij ze de situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt vergelijken met 97 andere Europese regio's. Via een clusteranalyse worden de regio's op basis van hun arbeidsmarktprestaties gegroepeerd. Verder wordt er gekeken naar de verschillen inzake arbeidsproductiviteit en armoede onder werkenden. Uit de oefening blijkt dat er grote verschillen in dynamiek op de Europese arbeidsmarkten bestaan. Het Vlaams Gewest heeft zich in deze gespleten Unie

min of meer weten te handhaven, al blijft de lage werkzaamheidsgraad van de Vlaamse 55-plussers een pijnpunt.

De katern *'Monitoring van de arbeidsmarkt'* start met twee bijdragen van onze noorderburen; te beginnen met een samenvatting van een studie van het Nederlandse Planbureau voor de Leefomgeving. Deze vertrekt van de vaststelling dat in Nederland de (dreigende) sluiting van grote bedrijfsvestigingen tot veel maatschappelijke ophef leidt. Beleidsmakers staan onder grote druk om snel maatregelen te nemen die moeten voorkomen dat vele mensen hun baan verliezen. Door de veerkracht van regionale arbeidsmarkten voorafgaand aan mogelijke schokken te inventariseren, kunnen beleidsmakers een zorgvuldiger afweging maken van waar en hoeveel zij moeten investeren. Zo kunnen ze de impact van schokken op de arbeidsmarkt beperken. Anet Weterings, Dario Diodato en Martijn van den Berge hebben daarom een indicator ontwikkeld die deze verschillen in de veerkracht van regionale arbeidsmarkten inzichtelijk maakt.

In de tweede Nederlandse bijdrage gaan Eric van Loon en Bart Loog in op de sterk opgelopen werkloosheid van de voorbije jaren in hun land. Ze onderzoeken de belangrijkste drijvende krachten achter de werkloosheidstoename in Nederland door deze te ontleden in arbeidsmarktstromen. Hieruit blijkt dat de toename is toe te schrijven aan zowel een hogere instroom (werkverlies en onsuccesvolle toetreding) als een lagere uitstroom (werkloze baanvinders en werkloze uittrekkers). In vergelijking met de lange termijn vertoont alleen de instroom een afwijkend patroon.

We schakelen over naar publicaties uit eigen land via de jaarlijkse bevolkingsvooruitzichten die het

Federaal Planbureau in samenwerking met de Algemene Directie Statistiek opstelt. Voor de bevolkingsvooruitzichten tot 2060 worden hypothesen met betrekking tot de toekomstige evolutie van internationale migratie, interne migratie, vruchtbaarheid en sterfte gehanteerd. In dit artikel legt Marie Vandresse de focus op de toekomstige evolutie van de internationale migratie. Uit de vooruitzichten blijkt dat internationale migratie in de toekomst een bepalende rol in de groei van de Belgische bevolking zal spelen.

In 2012 onderging de Belgische werkloosheidsverzekering een belangrijke hervorming. Een speerpunt van de hervorming is de versterkte degressiviteit van de uitkeringen. Deze roept vragen op zowel op het vlak van de bestrijding van financiële vallen in de werkloosheid als op het vlak van de armoedebescherming voor wie werkloos blijft. Hendrik Nevejan en Guy Van Camp maken hierover een eerste balans op.

In hun bijdrage geven Ria Bourdeaud'hui en Stephan Vanderhaeghe een synthese van de resultaten uit de laatste werkbaarheidsenquête. Deze werd in 2013 afgenomen onder werknemers en zelfstandige ondernemers. Uit de resultaten blijkt onder meer dat de werkbaarheidsgraad onder werknemers in Vlaanderen sinds 2007 slechts beperkt is gestegen. Onder zelfstandige ondernemers werd verhoudingsgewijs meer vooruitgang geboekt.

De aanhoudende economische crisis heeft de discussie omtrent loonongelijkheid opnieuw onder de aandacht gebracht. Op hetzelfde moment is de politieke wereld het collectief loonoverleg echter niet langer zo genegen. Dat er conflicterende politieke paradigma's in het spel zijn, is duidelijk, maar wat zijn precies de gevolgen op vlak van loonongelijkheid van institutionele maatregelen zoals de verhoging van het minimumloon? In deze bijdrage gaan Sem Vandekerckhove, Maarten Goos en Guy Van Gyes na welke lessen we kunnen trekken uit het verleden van ons vrij unieke systeem van sociaal overleg wat de loonvorming betreft.

Jozef Pacolet, Joris Vanormelingen en Annelies De Coninck gaan dan weer na wat de toekomstige behoeften aan beroepskrachten in de zorgsector zijn en in welke mate voldoende beroepskrachten

kunnen gevonden worden. Ze maken daartoe projecties van de arbeidsvraag en het arbeidsaanbod in de zorgsector. In het laatste deel wordt de confrontatie tussen vraag en aanbod beschreven. Hierbij wordt duidelijk dat de interesse in zorgopleidingen voldoende hoog moet blijven om de toenemende vraag omwille van de vergrijzing te kunnen opvangen.

De laatste maanden werden er op alle niveaus nieuwe regeringen gevormd in ons land. Met de bevoegdheidsverschuivingen door de zesde staats-hervorming kunnen de regio's voortaan het doelgroepenbeleid vorm geven. Hierbij wordt vaak gewerkt met lastenverminderingen gericht op specifieke groepen. Dieter Vandelannoote en Kristel Bogaerts zetten daarom een aantal vaststellingen en inzichten rond het gebruik van loonlastenverlagingen en de impact ervan op het tewerkstellingsniveau op een rij. Afsluitend leggen ze de nieuwe regeringen een aantal vragen ter overweging voor.

We sluiten af met 'Open debat'. Deze openen we door verder in te gaan op de zesde staats-hervorming. Naar aanleiding hiervan werden de Vlaamse arbeidsmarktbevoegdheden immers aanzienlijk uitgebreid en krijgt Vlaanderen daarvoor ook bijkomende middelen. In hun artikel schetsen Axel Mathot en Katrijn Vanderweyden eerst in welke mate de staats-hervorming het vroegere landschap met betrekking tot het arbeidsmarktbeleid hervormt. Vervolgens pogen ze een antwoord te bieden op de vraag of Vlaanderen voldoende middelen krijgt om deze nieuwe arbeidsmarktbevoegdheden volwaardig in vullen.

Tot slot hebben we een bijdrage met betrekking tot het laatste verslag van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid. Het eerste deel van het verslag behandelt de thematiek van de deelname aan de arbeidsmarkt van personen met een arbeidsbeperking of een chronisch gezondheidsprobleem, een onderwerp waar tot nu toe weinig aandacht aan besteed werd. Jan Smets, Tomas De Keyser, Philippe Delhez en Jan De Mulder beschrijven de voornaamste bevindingen hiervan en formuleren enkele aanbevelingen op basis van de gemaakte analyses.

Veel leesplezier!
Het redactieteam